

Meie Matsi

30mk

JõuluAlbum

Jõulu ja uueaasta õnnesoovi kaarta

Suures väljavalikus.

Niisama õnnesoovi kaardid
mitmesugusteks juhtumisteks, nagu
õnnistamise, sünni jne. päe-
wadeks.

Suur valik algupäraseid aprilli-
kaarta leiate igal ajal **Tallinnas,**

J. Ploompuu
raamatukaupluses
Nunne tänawal.

O.-Ü. J. RUBIN

Asut. 1880.

Tallinn, Wiru tän. 17. Kõnetraat 25-64.

„OMEGA“

ja teised üleilma tuntud Schreitsi uurid.

**Kalliskiwide- kuld- ja hõbe-
asjade- ning kelladekauplus.**

Kella- ja kullaseppadele kõiksugu tarroadused.

Wõetakse kuld-, hõbeasjade ja
- kellade parandusi vastu. -

Kõiksugu tellimised täidetakse korralikult.

Arnold Kõiw'u uus üli-
naljakas näidend setude
elust

„Kooluheng“

müügil Ploompuu
raamatukaupluses,
Nunne tän. 11.

Palwekirju

Wana Posti tän. 7, krt. 10.
kella 8 homm. - 8-ni õhtul.

päranduse, abielulahutuse, süüdistuse, nõud-
mise, wekslite, maasaamise, tulu- ja ärimaksu,
üüri, salakauba, kodakondsuse, ja kohaotsimise
alal. Maaparandustööde plaanid ja laenu.
Sissesõidu- ja laskeriistade load. Ostu-müügi ja
waranduslised abielulepingud. Maakorralduse
ning põllumajanduse asjus, nimelt kõikide
küsimumste lahendamises, planeeritud kruntide,
renditalude ja popsikohtade üle, niisama ka
hoonete inventaari ja laenu saamiseks, ning
tasumiseks, selleks on eriti isik ametisse kutsu-
tud, kes pikemat aega ametnikuna põllutöö-
ministeeriumis tegew olnud ja hästi wilunud
kõigis küsimustes.

Tõlked. Ümberkirjutused. Nõu
ja juhatus e andmine.

Kohtus ja ametiasutustes
etteastumised.

W. k. 50 mk. tk.

Suur walik.

Suur walik.

Mõõdukad hinnad.

Kõige kasulikumalt ostate muusika-
riistade ärist

„KANNEL'ist“

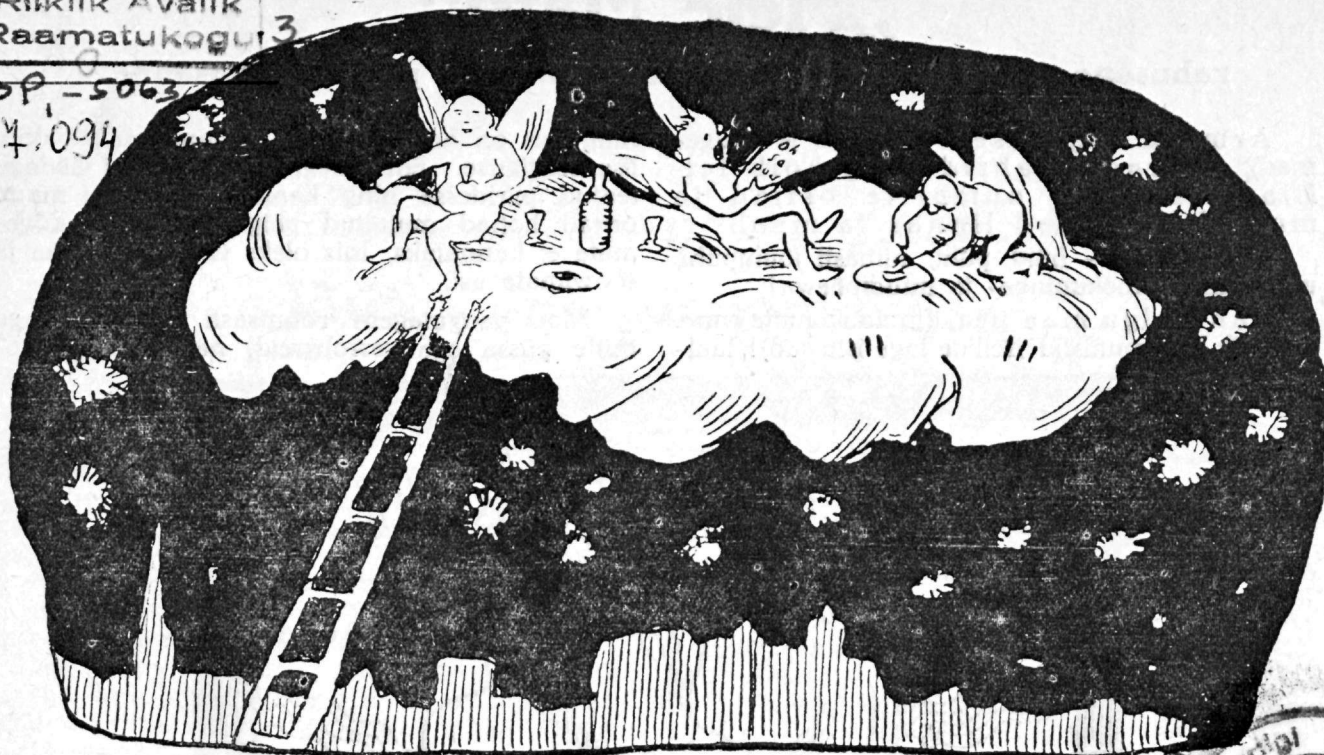
Rackoja plats 13. Apteegi t. nurk

Wiilid, gitarred, mandolined,
kanded, tsitrid. Grammofoonid
ja nende noodid, balalaikad,
lõõtsapillid, noodid, kui ka kõik
pillide üksikud osad. Ladus
alati olemas kõiksugu keel-
pillide keelesid. Keelpillide pa-
randustööd tehakse ruttu ja
korralikult.

Suur walik.

Suur walik.

Mõõdukad hinnad.

Kõigil teada: on ju taewas
 keeluseadus kange.
 Sellep' mõni ingel waewas
 kiusatusse langes:

tahtis ilmalaste moodi
 teha „tinglikest.“
 Kohe löögisalgad loodi
 wagaist inglitest.

Peetrus lahkelt lasi läbi:
 „Olgu peale, lapsed —
 kannust kaugel' kuku'i käbi —
 tehke jõulu-napsid!“

Awas salamahti luugi —
 lasi alla poisid.
 „Kauaks jääda küll ei pruugi —
 jääwad täis te' nossid.“

Pilwel, nagu soomusrongid
 sõidetigi alla.
 Saabus linn. „Näh, seal ta ongi —
 meie tuttaw Tallna.“

Ingel pilwelt alla laskus
 maise mõnu järel.
 Üles ronis — „soru“ taskus.
 Istus pilwe äärel.

Seal nad seltsis tipsutawad
 trallitawad siis,
 ja ka „tiwaripsutawad,“
 nagu ilma wiis.

Kodanik ent samal ajal
 nägi õnnist und —
 inglitest ja taewailust.
 Pilwest sadas lund. . .

K. Odanik.

„Meie Matsi“

rahusõna, manitsus, jõuluterwitus ja hinnata pühade-kaasanne.

Armsad sugulased (lähemad ja kaugemad), sõbrad, naabrid ning kõik tellijad, üksikute numbrite ostjad ja muud lihtlugejad linnas ja maal.

Kõige pealt – häid pühi, niihästi jõulupühi, uutaastat, kolmekuninga- ja nuudipäewa!

Rahu olgu maa peal (muidugi mitte enne, kui kõik kommunistid trellide taga istuwad)! laul-

ning mis on hoopide peale omandanud ajaloolise eesõiguse. Ent sellegi koha loomisel jäädagu teatud piiridesse ning kantagu hoolt, et muud õrnad kohad mainitud paiga ümbruses kogemata ei kannataks, mis oleks üks üpris paha ja soowimata asi.

Ning paugutagem rõõmsasti pähkleid (aga mitte püssa ega rewolvreid, nagu hiljuti pea-

Uus Eesti kuldkroon. Neljakandiline metallraha, taotud Umpi sepapajas walgest wasest ja seatinast. Raha esikülj kujutab sümboolselt riigi raha- ja majanduspoliitikat.

dakse ja loetakse täna. Sedasama rahu soowin ka mina teile, armsad õed ja wennad, pühade ajaks, et oleks jõuluõlgedel hea lesida ja töowäsimust puhata, worsti-käkki nosida ja kapakalja rüübata. Nooremad, kes teadagi pärisrahu ei soowi pidada, wõiwad muidugi jõulupõhus wana armsa kombe ja elmistest aastate eeskuju järele ka tänawugi passi lüüa, sest see on süütu nali, kui seda kristlikult toimetakse ja mitte walimata kohta ei lööda, kus hoop kogu aastaks kipitama jääb. Sellepärast olgu teile mure ja kohus loõmiseks ikka walida niisuguse koha, mis hästi pehme on ja mis juba wanast ajast peale selleks otstarbeks on tarwitatud ja sellega juba enam-wähem harjunud

linnas!) ja maitskem muud pühade lõbu.

Aga et lõbu pole täielik, kui taskus ei ole midagi erakordset pühadewäärilist, siis olen ka selles suhtes, armsad sõbrad, teie peale mõtelnud ja iga „Meie Matsi“ lugejale pühadekingituseks haruldase hinnata kaasande numbrile juure lisanud – selle kuulsa Eesti kuldkrooni, mida ühegi teise lehe lugeja, ega üldse ühegi kodaniku silm weel näinud pole.

Olgem siis kokkuhoilikud ja ettewaatlikud sellesinatse kalli asjaga kõige pühade aja ja ka edaspidi ja jääge terweks ja terwitatuks, mida soowib teile kõigile

Meie Mats.

Jõuluwana waestemajas.

Nüüdsel ajal ei tunta enam jõulumeest, weel enam – paljud ei tea ta elulugugi, sest et ta enam, kott seljas, kepp käes ja witsakimp wõõ küljes majast maija, talust tallu ei käi lapsi ega wanu pühadekinkidega röömustamas, halbu lapsi hoiatamas ega hirmutamast. Ta on nüüd sellest ametist ju lahti ja kogu ilmale selga pööranud.

Kui mina teda wiimast korda nägin, siis oli ta juba elafanud rauk, kolletanud nagu kortsuline, pealagi paljas, selg küürus.

Mis temas weel endist awaldus, oli ta südamik soe kõnetoon, – ehk küll selleski kerget wärinat wõis märgata, ja tema alati lahked, röömsad ja nooruslikult säravad silmad.

Ta elutses sel ajal juba wanadekodus, waestemajas, ja elatas ennast kogukondlise hoolekande armust.

Teha ei olnud tal seal midagi ja õieti polnudki mingi kehalik töö tema poolt enam mõistetaw.

Kui unetu wanake kunagi, tõusis ta siiski ju hommikul wara üles, pesi end ja korraldas oma nurgakesest, mis kuulus temale neljast ühesarnasest waestemaja toanurgakesest, kus elasid weel kolm teist niisamasugust wanakest.

Siis istus ta omas sinelitaolises hallis, rihmaga wõõtatud õõkuues sāngi serwale ja hakkas toanaabrid kõnestama.

Ent waestemaja kõned ja jutud on igal päewal enam – wāhem sarnased, sarnased kuni tüütuseni.

Kõige pealt wõetakse kõne alla mōõdunud õõ unenāod ja unenāgude seletused.

Ka unenāodki on igal waestemaja elanikul kummaliselt korduwad, nii et needki ei paku kuigi palju uudist ega huwitust.

Kõnelusega teeb algust haigete jalgadega Ants. Tal on jookswa üle kahekümne aasta jalas olnud ja kõnnib wiimasel ajal ainult karkudel. Nüüd ennustab ta oma jalgade järele ilmi ette, ning hommikuti algab just Ants kõneluse omast jookswahaigusest ja ilmadest.

Kui Ants hommikul, jalgu sirutates ja aiata-des ütleb:

– Pureb aga jälle põlwi, kuriloom – küllap tuleb sadu ja halbu ilmi...

Siis tuleb ka tõesti paha ilm.

Sedasama arwab ka Pime Kaarel, keda ta wiletsa nägemise pärast Pime - Kaarliks hüütakse, kuna teist Kaarli jälle Selge - Kaarel kutatakse.

Nimede kohta olgu öeldud, et need on waestemaja elanikud ise üksteisele wastastikku ristitud. Majawanema kirjas seisawad nad küll nii, nagu igale ausale kodanikule kohane ja sünnis: esiti ristinimi, siis isanimi perekonnanimega. Haigete jalgadega Ants nimetakse seal – Ants Säluselg, Pime - Kaarel – Kaarel Kallismaa, ja Selge - Kaarel – Kaarel Hōbelōng ja nõnda edasi. Iga waestemaja elanik ikka oma õige risti ja perekonna nime järele.

Kuid neid nimesid tarwitatakse ainult ametlistel talitustel, igal muul juhtumisel tarwitawad, nii waestemaja elanikud ise kui ka majaisa, koduseid nimetusi.

Ja kui siis haigete jalgadega Ants ütleb, et:

– Pureb aga jälle põlwi – küllap tuleb paha ilma, – siis lisab Pime - Kaarel sellele arwamisele ka oma juurde ja ütleb:

– Tuleb, tuleb – aga sinu jalgade pärast ta nüüd küll ei tule! Walutawad need sul alati, ega siis head ilma üldse enam näha saaks. Aga nāe, mina nägin unes wanu surnuid: olid teised kõik haudadest wälja pugunud ja see tähendab juba kindlasti halbu ilmi...

Seda ei kannata aga Ants:

– Sul pole muud kui ikka surnud ja surnud, küll sured ise ka wist warsti...

– Sina jääd wist ilma - sambaks:

– Tahad wist ise selleks jääda, oma jooksjaga ilmi ette kuulutama...

– No ikka õigemini kuulutab jooksjaga ilma ette, kui sinu surnud!

– Ah ä' rāāgi, kui sa ei tea!...

– Ise ei tea. Minu isa, kadunuke, kannatas ka ristлуу jookswa käes ja ütles alati halba ilma õigesti ette...

– Aga minu unenāod pole iialgi waletanud!

Waielus Antsu ja Kaarli wahel kestab weel mõne minuti, siis waikiwad mõlemad haawatult. Kuid nüüd wõtawad ka teised sõna ja üldine jutt unenāgudest ning nende tähendustest kestab edasi.

Selge - Kaarel näinud unes, et ta merest noodaga harutu hulga hõbekarwalisi kalu püüdnud. Tal on poeg enam kui kolmekümne aasta eest Ameerikasse rännanud ja ehk ta Selge-Kaarli küll kogu selle aja jooksul enesest vähemutki elumärki annud pole, loodab wiimane siiski kindlasti enne surma veel poega näha, ehk vähemalt temalt kirja saada.

Ka wiimast unenägu seob ta pojaga ühendusesse, nagu igasuguseid muidki unenägusid.

— Olid teised niisugused suured rammusad kalad ja kõik halja soomusega, nagu hõbedased . . .

Sellele lisab ta siis hetke waikimise järele juurde:

— Äkki saan aga pühadeks pojalt Meerikast noosi hõberaha, waat' sulle siis kalu! . . .

Selle peale kostab Antsu ja teise Kaarli poolt põlglikult ja pilkawalt:

— Mmh!

— Hm.

— Aga miks ei wõi saada, ega neil seal sellest, hõbedast, puudu ole. Korraga wõtab kätte ja saadab . . .

Tahtes maha lüüa Inglise imperialismi lohe pea, wõttis Tshitsherin hoogu, ringutas, häigas — ja wirutas ühe tulise . . . Eks weereski üks pea, ainult äpardus juhtus: ei olnud imperialismi pea, oli Inglise töörahwa walitsuse pea, Macdonaldi wurrude ja kustuwate silmiga . . .

— Saadab ta küll!

— Ä' soni, Kaarel! Inime juba kolkümmend aastat kadunud, ei kippu ega kõppu teisest kuulda ja nüüd korraga — topib seal koti hõbedat täis ja saadab sulle siia . . . Mis sa ikka lapse juttu ajad! . . .

— No noh, ärge uskuge, aga küll näete. Ükskord ikka saadab, ehk toob ise . . .

Selle peale waikiwad Selge-Kaarli kaks wastast mõneks hetkeks. Ehk nad awalikult Kaarli lootusi küll naeruwäärtseteks tunnistawad, kades-tawad nad siiski salajas tema seisukorda: poeg on tal tõesti Ameerikas ja — mine tea, mis wõib juhtuda!

Oleks hea, kui omalgi oleks seal mõni poeg, siis oleks vähemalt lootuski. Ja pagana hea oleks mõelda, et sul on seal, kaugel maal poeg, kes wõib, ei tea, kui rikas olla. Ühel päewal jääks ta haigeks ehk sattuks mõne muu häda küüsi ja siis äkki tuleks meelde wana isa. Mõtleks — olen senini olnud paha poeg, aga nüüd tahan ennast parandada ja wõtaks kätte ning saadaksi tõesti suure summa raha . . .

Jumalaga siis waestemaja ja kõik kiusakad ning kadedad toanaabrid. Aga majawanem! Magusa naeratusena tuleks ta siis siiasamasse kambris (ei kutsukski kontori!) ja lausuks:

„Kaarel Kallismaa, siin on keegi isand ja soowib teiega kokku saada . . .“ Ja kui ta asja veel aimab, siis ütleb ehk koguni veel: „Kuulge, i'sand Kaarel Kallismaa . . .“

Sagedasti näeb Pime-Kaarel unes, et hariliku waestearsti asemel mõni uus arst neid külastama on ilmunud ja temale head silmarohtu on annud.

— Oli päris heameel, et saan jälle oma silmanägemise tagasi . . .

— Tea, mis see, wana inimene, selle silmanägemisega enam teeb —, arwab selle peale Selge-Kaarel. — Hea küll kui tal hingki sehes . . .

— Eks anna oma ära, kui seda tarwis pole —, wastab Pime-Kaarel.

— Mina! — ma olen teine asi. Mina pole ial pime olnudki . . .

— Ega sa muidu nii sõgedalt ei kõneleks, kui sa pime poleks. Üks on ainult nägemise sõge, teine ka jutu sõge . . .

— No sina ajad üksinda seda targa juttu! . . .

— Näh nüüd, olete mõlemad sõgedad, lähete unenägude pärast tülli, — noomib haigete jalgedega Ants, kel kõrvalt kuulates igaw hakkab. Ning jatkab siis, et kõnet teisale juhtida ja ise kah kõnelusest osa wõtta:

— Noh, Pime-Kaarel, nägid unes, et uus tohter sulle head rohtu kirjutas, eks see olnud tubli. Aga waata, ma olen mõnekord unes oma kargud kaotanud. Wa' poisinatid — eks need, kelmid, peida ära, — mis sa siis teed? Oled kui merehädas, muudku kukud ja langed, edasi ei saa, ega saa! Ja siis tikub veel mõni kuri koer wõi härg kallale, aga kuhu sa sarnase eest ilma karkudeta pääsed . . . Hirm paneb päriselt hinge kinni enne kui ärkad . . .

— Noh, aga see uus tohter oli ju ainult unes. Oleks ilmsi, mis siis wiga! Aga kes see meie-sugusele mitut arsti saadab, hea kui waestearstki sind waatab.

— Küll sa siis juba oma silmi uut tohtrid hea rohuga arstida lased, kui poja rahalaew pärale jõuab.

Jutt katkeb, sest Pime-Kaarel kuuleb viimasel ütluses jälle enese nokkimist. Ta ohkab ja waikib, kuni keegi teine mõne uue kõneaine leiab, mis aga harilikult niisama wastastikuste nokkimistega lõpeb kui esimesedki.

Ainult Jõuluwana ei wõta niisugustest wastastikustest nokkimistest osa. Ta istub waikselt, kuulab juttu pealt ja ütleb, kui teiste wahel mitte waelused lahti pole, wahest arwa mõne üksiku sõna sekka.

Aga seda saab ta waid arwa teha, sest enamasti muutuvad kõnelused ikka waelusteks ja niisugustel puhkudel on ta ka wait. Alles siis, kui waelused täiesti waikinud ja rahulik meeleolu aset leidnud, algab ta kõnelust, mida kõik kergendatult suure huwiga nagu lepitusjuttust kuulawad. Ja temal on ikka midagi rahustawat ning lepitawat kõnelda. Ja seda mõistab ta teha osawasti, et aina kuula aga!

Eriti toob uut meeleolu ja wärsket jutuainet waestemajja waid mõni iseäraline juhtumine. Nüüd tõi seda ka jõulupühade ootus ja jõulu eelne aeg. Eriti oli see aeg Jõuluwanale endiste mälestuste meeletuletamise ajaks.

Aga ka teistel waestemajja elanikkudel on, millest enne pühi kõnelda.

Jõuluwana on waestemajas ainus, kes harilikude nokkimiste eest pääseb, kuid nüüd pöördi kelmika muigega temagi poole ja päriti, mis ta kellegile pühiks ka kinki toob.

— Küllap nüüd, mil sina waestemajja oled paigutatud, perenaised ise neid kohuseid täidawad, — arwas Pime-Kaarel.

— Aga häid jõuluwanu on nende hulgas wäga wähe, — kurtis Selge-Kaarel, kes praegu meelde tuletas, et mullu jõuluks waestele liha oli toodud, millest tema oma ainsa hambaga kudagi jagu ei saanud.

— Siitke kui tael! Ja nii soolane, et ka imeda ei wõinud — kärna tõmbas suu!

Nüüd algas igaüks oma jõulumälestusi meele tuletama.

— See pole weel midagi. Kui mina alles karjapoiss olin, tegi perenaine nii kuiwa, kõwa ja kesise jõuluworsti, et koergi selle peale urises. Suhu ei wõtnud — torkas . . .

— Mis sa nüüd lihtinimestest räägid, näe, wa Kirewore praosk olla jõuluõhtul ometi nii walju ja kalgi jutluse ütelnud, et terve kogudusel paar nädalat peale selle kõrwad mäda jooksnud . . .

— Tohoo, oli aga see jutlus! — imestasis teised, aga haigete jalgadega Ants seletas edasi:

— Pärast räägiti, et praosk polegi jutlust teinud — olnud selajal kodus haige . . .

— Taga hullemaks! Noh, kes siis koguduse kõrwad mädale kärkis?

— No jah, räägiti, et praosk olnud kodus suriwoodil, aga kantslisse pugunud tema nahas wa' põrgunott ise . . .

— Waata, raibet, woi praoski nahka puges!

Ta ütles kogudusele jutluse, nii et igal kõrwad kaks nädalat mäda jooksid.

— Ja jah, jõuluõöl sünnib ikka niisuguseid imelikka lugusid . . .

— No küll see wõis aga kogudust sõimata!

— Miks ei sõiman, aga ikka nii ja na, mitte hea poole, ega temast seda oodata pole . . .

— Aga kudas nad tast ikka lahti saidki?

— Eks üks eideke juhtunud ohkama, et „Oh sa, püha Eesuke!“, siis käinud äkki kõrgatus, kirik olnud pime ja wääwli haisu täis. Igaüks katsunud aga, kudas üle pea-kaela kirikust wälja saanud . . .

— See oli mõneleni perenaisele paras, kes perele jõuluks niisugust worsti annab, et koergi peale uriseb! . . .

Jutt kaldub jälle jõuluandide peale. Igaühte huwitab küsimus, mida pühad ka waestemajja elanikkudele toowad?

Siis kõneleb igaüks weel mõnda oma endistestest pühademälestustest ja lõpuks Jõuluwana sellest ajast, kui ta weel kotiga ringi käis jõuluandeid jagamas ja kudas ta seda weel wiimasel aastal tegi.

— Aga kes sind siis ametist lahti lasi? — pärib haigete jalgega Ants. — Jalad sul praegugi kõwad, oleksid wõinud rännata tänasenigi ehk oleksid meilegi mõne parema pala toonud?

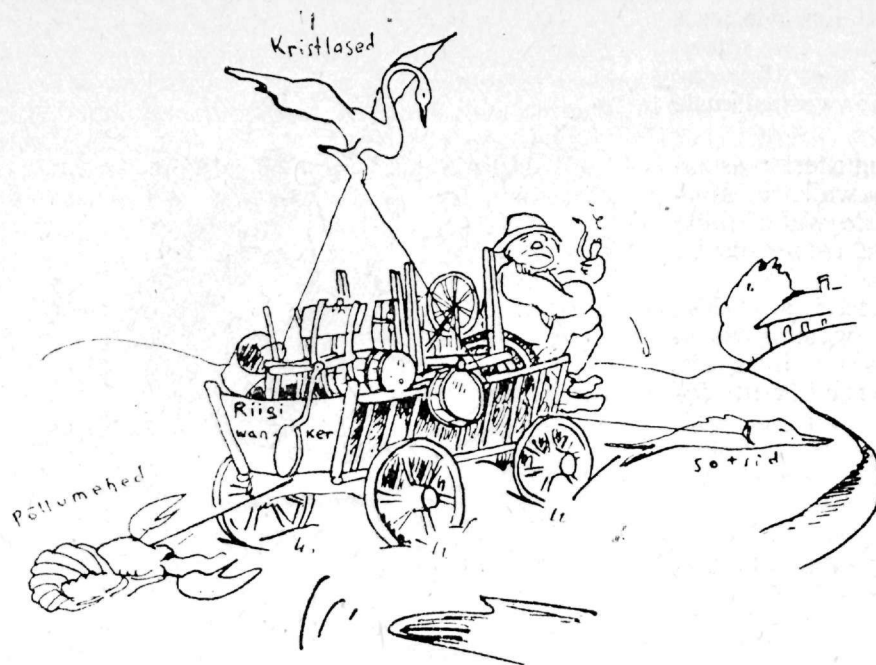
— Kes mu ametist lahti lasi? . . . Eks lapsed lasid . . .

— Kudas lapsed? Nemad need pühade ootajad ju ongi.

— Pühased ootawad, aga — jõuluwana enam ei oota . . .

— Ja ei tahagi teda enam näha? Ja, lapsed olid ise need, kes su ametist wabastasid?

— Jah, just lapsed. See oli nii: lähen jõulu eel jälle oma harilikule ringreisule. Waatan

Riigiwanker.

Nad riigiwankert weawad
 Ja kurjalt üksteist neawad,
 Nad pingutawad, punniwad,
 End nahast wälja sunniwad,
 Kuid nulli peal on tagajärg,
 Ehk wedajail küll nahk ju
 märg:

Luik pilwi poole pingutab,
 Wähk tagaspidi singutab
 Ja hawi kisub ette –
 Just woolawasse wette . . .

walgustatud aknast tупpa – suur lastepere. Tarwis sisse astuda.

Koputan ja ootan.

Tuleb keegi, wanem inimene, awab ukse ja käratab, mind nähes: „Mis sa, hulgas, siin kaaberdad!? Katsu, et minema saad! Pole nüüd niisugust kodanlist janti siin waja ühti!”

Möistsin, et see oli proletaariline perekond, kus niisugust asja ei sallita ja katsusin mujal õnne.

Silmasin teisest aknast sisse: jälle suur lastepere, näib olewat jõukas perekond.

Koputan ja astun sisse. Tuleb wastu aasta kümnene poisijõmsikas. Mind nähes puhkeb naerma:

„Ah-ah-ha! Waadake mardisanti!”

Seletan, et olen jõulumees, ja käin kuulmas, kus elawad head, kus halwad lapsed, et ühedele toon jõuluks ilusaid kinke, teistele witsu. Poisike jääb tõsiseks, pistab sõrme suhu ja jääb mulle otsa waatama. Ka teised mudilased koguwad ringi ümber.

Siis ütleb poisinubul: „Aga meil pole kinkisid wajagi – isa on need juba ammu walmis ostnud. Seisawad seal, kapis, luku taga. Jõuluõhtul antakse nii kui nii meile kätte.”

Küsin, kust ta seda teab?

„Aga meie saime ema järelt wõtme kätte ja waatasime salaja järele,” wastab mudilane.

„Aga siis olete ju pahad lapsed, kes salaja wanemate järele nuuskimas käiwad. Neile toob jõuluwana kingi asemel witsu . . .”

Lapsee waatawad üksteisele otsa, siis ütleb nende hulgas niisama wana tüdrukukene: Aga

wõõraid lapsi ei tohi hirmutada – isa kaebab kohtu . . .”

Selle järele löödi mul üks nina ees paukudes kinni.

Katsusin weel paljudes kohtades õnne, aga kusagil ei wõetud mind wastu. Ühes kohas ei uskunud lapsed üldse jõuluwana – see olla wäljamõeldus, teises lükkasid nad jõuluwana sellepärast tagasi, et isa ehk ema ise neile kinkisid jõuluks lubanud annetada; ühes paigas sain wiisakuseta sõnu lastelt, teises hurjutada wana-delt, kes otse laste ees mu maha salgasid ja isegi politseiga ähwardasid . . .

Ainult kusagilt linna serwalt, õige wiletsast hurtsikust leidsin pisukese haige lapsukese, kes suure igatsusega jõuluwana oli oodanud, kellest ema talle jutustanud.

Hurtsiku igast nurgast waatas wastu puudus ja nälg. Aga ema oli wäiksekesele õelnud, et jõuluwana toob pühadeks walget leiba ja kullatud prännikuid.

Ma wiisingi sellele lapsukesele jõuluõhtul magusa koogi ja kullatud ingli ning nägin, et naabriperenaine saiapätsi tõi ja lauale pani.

Haige lapsukese silmad hiilgasid, kui ta kõhnad käed sirgusid inglise ja koogi järele, aga ta – oli liiga pikalt nälginud.

Tema söi waid poole kooki ära ja suri siis, ingli-nukuke kaenlas, aga tema hingekeese kandsid inglid talweõõ sirawate tähtede taha . . .

See oli lapsuke, kes weel jõuluwana uskus, aga tema suri ja mina panin sellest ajast peale oma ameti maha . . .

Jo olen nüüd siin – waestemajas . . .

Jõuluõõ legend.

Ingel uues
 sabakuues
 jõuluõõsel maha laskus,
 tsekiwiina pudel taskus.
 Laulis ingel:

„tangel-tingel,
 rõõmustelle, rahwasugu,
 kuula kallist rahulugu!
 Ilge iha,
 waen ja wiha
 wendlusele aset andku,
 õnneriiki kõiki kandku.
 Jätke nuttu,
 jonnijuttu,
 jätke kriisid, tülid, wiha,
 wõtke napsu, worsti, liha!”

Nõnda uues
 sabakuues
 laulis ingel, ilutselles,
 nii et kuugi naeratelles.
 Äkki aga
 seljataga
 kuuleb ingel hüüdu karmi:

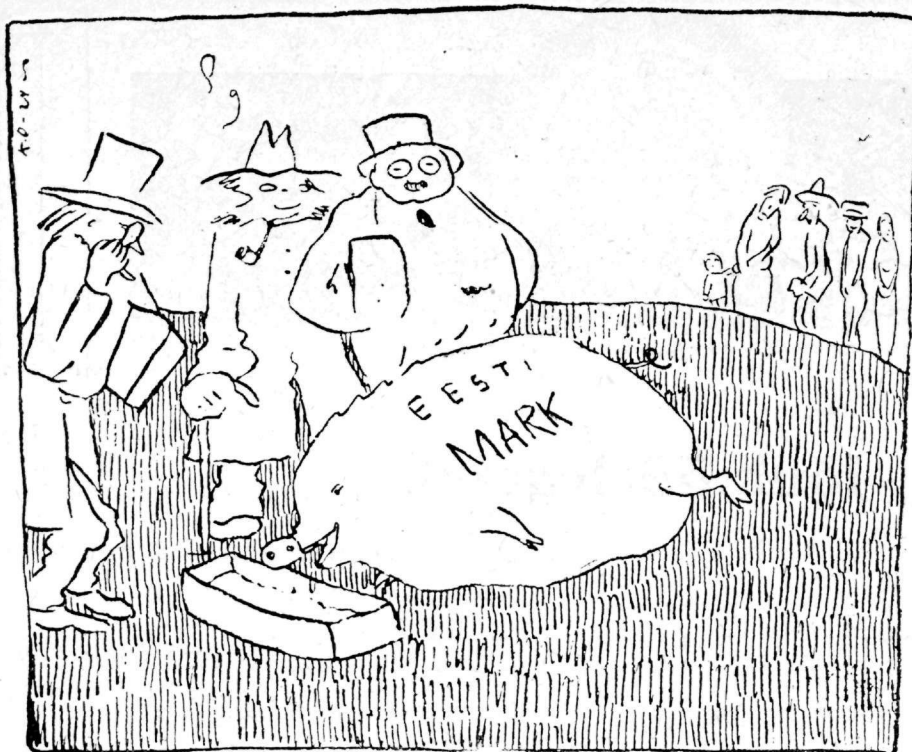
„Mis sa, sinder, lööd seal lärmi!
 Näen – su nina:
 täis kui tina,
 tule aga, tule ära,
 katsu pogrís teha kára!”

Waatab taha –
 lugu paha:
 korrawalwur tigidalt
 haarab teda kaenla alt.
 Ehmund ingel
 nagu kringel
 tõmbus kerra, rapsas – ja
 kadus wälgunoolena.
 Tuule tuhin,
 maru wuhin
 ja paar suitsukeerust weel
 järgi jäid ta lennuteel.

„Waata, pime,
 näe, kus ime!” –
 lausus kordnik: „Küllap’ wist
 oli, kuram, kommunist!”

Aka Purs.

Rahwasteliidu ekspert Eesti majandust uurimas.

Ekspert: „Millest see tuleb et teie eksport sead nii rammusad, aga teenijad ja töölised selle wastu jälle niiwäga kõhnad on?“

Eesti oma majanduste adlane: „Wäga lihtsalt – kõigile ei jatku ju solki...“

Maret Kopliku kohtuprotsess.

Gué de Maupassant'i ainetel K. L.

Kikiwere ringkonna maarahukohtunik, jäme, ühe suletud, teise pilukil silmaga härra, kuulab tusase näoga kohtuosaliste seletusi.

Wahetewahel kostab ta suust mingsugune inin, wäljendates seletuste põhjal kujunenud kohtuniku arwamist. Peene kiunuwa lapsehäälega küsimusi ette pannes, katkestab ta wahetpidamata kohtuesiste seletusi.

Praegu lõpetas ta Alatalu ja Ülatalu pere-meeste protsessi piiripeenra asjus, mille Alatalu sulane eksikombel üleskõnnud.

Selle järele wõtab ta harutusele Kikiwere kiriku kellamehe ja alewiku puusärgikaupmehe Anton Pilliroo nõudmise Jüri Kopliku lese Maret Kopliku wastu.

Anton Pilliroog, pikk kuiwetanud, lagedaks-aetud näo ja pikkade mustade juukstega palwend, kõneleb, aeglaselt sõnu wenitades, laulwa häälega.

Maret Koplikule wõiks aastat nelikümmend anda. Ta on jõumeheliku kehaehitusega, mis kitsastest riidest igalt poolt wälja kipub pugema. Suured rinnad ripnewad tüsetate puusadeni, kuna selg raswase kumerate laudjatega lõpeb. Paks kael ja jämedad näojooned on iseloomulikud, kuna tema, kuigi madalas, ent siiski kõlaskas hääles wahetewahel noodid kõlawad, millest

aknaklaasid ja kõrwad kõmawad. Ta on raskejalgne, kõht nagu täistopitud kott õieli ees.

Weidi eemal seisawad tunnistajad, kes poolte seletuse ajaks tunnistajate tuppa saadetakse.

Algab asjaparutamine.

– Anton Pilliroog, seletage lähemalt oma nõudmist.

Nõudja algab kõnelust:

– Waadake, kohtu-härra, asi on järgmine: Mihklipäewal saab üheksa kuud täis, kui Maret Koplík kiriku juurde minu poole ilmus, kui ma parajasti laupäewa õhtut sisse olin helistamas, ja minule oma seisukorrast sigimatuse suhtes kõnelema hakkas...

Kohtunik: – Palun selgemini kõnelda.

Pilliroog: – Kõnelen, kõnelen, kohtu-härra. Asi oli nihuke, et ta last tahtis saada ja minu kaasabi palus. Minand wastu ei puigelnud ja tema lubas mulle tuhat marka. Kõik sai tehtud, kudas kord ja kohus aga nüüd hakkas tema oma lubadust maha salgama. Mina nõuan auliku kohtu ees seda, mis mulle lubatud.

Kohtunik: – Midagi ei mõista. Teie kõnelete, et nõudja last tahtis saada? Mil kombel? Missugust last? Kasulast wõtta, wõi mis?

Pilliroog: – Ei, aulik kohtu-härra, uut!

Kohtunik: – Mis teie selle „uue“ all mõtlete?

Pilliroog: – Ma mõtlen sündinud last, kelle meie kahekesi kui mees ja naine oleksime soetanud.

Kohtunik: – Teie sunnite mind päriselt imestama. Mis põhjusel tema teile sarnast ebaloomulikku ettepanekut pidi tegema?

Pilliroog: – Minule oli see ettepanek esialgu kah tume, olin isegi nagu kohmetu. Aga et ma ilmiski pimesi ei talita, siis tahtsin teada, mis ta riskeerib ja tema seletaski mulle oma laad-järjed.

Asi oli nihukene, et tema mees, keda teie, aulik kohtu-härra, wist niisama hästi tundsite kui mind, nädala eest ära oli surnud ja mehe suguselts nüüd pärandust nõudma hakkas. Et talle sellega liiga kiputi tegema, hakkas ta omale seaduslikku last otsima, mis üheksa kuu jooksul oleks sündinud. Ma tahtsin ütelda, et kui ta üheksa kuu jooksul peale kadunud mehe surma lapse oleks sünnitanud, siis tema ihusugu käegakatsutaw oleks olnud ja temale ka pärimiseõiguse annud.

Siis mõtelnud tema ka selle asjaga oma õnne katsuda ja sel tingimisel ta kiriku juurde minu poole tuligi, nagu ma aulikule kohtule ennist juba rääkisin, ja põhjusel, et mina kui kaheksa seadusliku lapse isa, kes kõik kuni wiimaseeni eluloomad ja üks nendest koguni naabrikehlikonnas Kassikullal poodi peab ja weel üle kihelkonna kuulsast Mõisamaa talust naise wõttis...

Kohtunik: – Need üksikasjad on ülearu- sed. Kõnelege lähemalt käesolewast asjast.

Pilliroog: – Küll, küll, kohtu-härra. Asi oli nihukene, tema räägib minule: „Kui see sul korda läheb – saad kohe tuhat marka, niipea kui tohter raskejalguse õigeks tunnistab.“

Waadake, aulik kohtu-härra, mina wõtsin selle asja käsile, et ta oma õiguse kätte saaks. Kuud poolteist wõi kaks hiljem sain ka kuulda, et asi susiseb. Aga kui ma tema käest tuhandet marka nõudma hakkasin, siis ütles ta tasumisest ära. Ma olen tema käest seda tasu juba mitmele korrale nõudnud, aga pole pennigi näinud. Ta sõimas mind koguni masuurikaks ja käperdikks, kes niisuguse asjaga ilmiski walmis ei saawat, aga siin pole muud waja kui silmad fast kord üle lasta ja asi on klaar, et kõik nõnna on, kuidas tema tahtis.

Kohtunik: – Maret Koplik, mis teil ütelda on?

Maret Koplik: – Kohtu-härra, mina truim, et see inimene on – wõrukael!

Kohtunik: – Millega tõendate oma sõnu?

Maret Koplik (punastades ja hingeldates): – Millega tõendan? Millega tõendan? Mul pole millegagi tõendada, et laps tema pole. Aga ta ei ole tema, kohtu-härra, selle peale wõin ma wanduda!

Kohtunik: – Niisugusel korral – kelle oma ta siis on?

Maret Koplik (erutusest ja wihast kogeledes): – Kust mina seda tean? Et neid kõiki pagan... Eks seal ole tunnistajad. Seal on nad kõik, kohtu-härra, kuuekesi. Pärige neilt. Küll nad kostawad...

Kohtunik: – Rahustuge, Koplik, ja wastake külmawereliselt. Mil põhjusel kahtlete selle üle, et see inimene ei ole mitte lapse isa, keda teie kannate?

Maret Koplik: – Mil põhjusesl? Mul on neid sada ühe wastu, kaksada, wiissada, kümme-tuhata, miljon ja weel enam põhjusi. Ja päriselt –

Raudteeõnnetus ja abielu.

„Jumala pärast, konduktor – mis on juhtunud mu naisega?“

„Ah, elama jäi! . . .“

peale selle, kui ma temale ettepaneku tegin, millest teie juba teate, ja temale tuhat marka lubasin, sain ma alles kuulda, et tal omalgi kodus pesas käomunad on: et tal ühtegi oma last lausas pole, aga mitte ühte ainustki!

Pilliroog (rahulikult): — See kõik on tühi lori!

Maret Koplik (ärritatult): Lori! Lori! Et su keel selle peale ära ei kuiwa! Miks see siis niiviisi ei ole, kui ta naine igaühega ümber ajas — ma võin wanduda selle peale — igaühega! Aulik kohtu-härra, minu tunnistajad on ju seal eks küsige neid.

Pilliroog (rahulikult): — See kõik on tühi lori.

Maret Koplik: Et ta keel selle peale ära ei kuiwa! Aga punapead, need on kah sinu omad, jah?

Kohtunik: — Palun mitte isiklikuks saada, muidu olen sunnitud karme abinõusid tarvitama.

Maret Koplik: — Nõnda siis — ma hakasin tema võimises kahtlema ja arvasin, et ettevaatus pole ilmiski üleliigne. Siis kõnelesin ma oma asjast veel teistele, et ka nemad mulle abiks oleksid selleks puhuks, kui Pilliroo poolest midagi tagajärgi oodata ei oleks. Nad kuuekesi kõik olid minu ettepanekuga nõus ja ei keelanud oma abi. Ma ütlen — kui sellest teada saadi, oleks leidunud neid üle saja, kohtu-härra, kui mina aga oleksin tahtnud.

See pikk potisepp — ta on teiste tunnistajate hulgas, ja tema nimi on Kiuste — Juhan Kiuste — tema kinnitas mulle juba kohe, et ma ilma-aegu raha maha wiskan kui Pilliroole tuhat marka maksan, kes küüne wäärtki rohkem ei teinud, kui kõik teised, kes selle eest midagi ei nõua.

Pilliroog: — Siis poleks tarwis olnud mulle tuhandet marka lubada. Mina olin seda juba arwesse wõtnud, kohtu-härra. Mina juba ennast tüssata ei lase.

Maret Koplik (wihast keedes): Tuhat marka! Tuhat marka! Sa tahad selle eest tuhat marka, wõrukael, tuhat marka! Aga nemad ei nõudnud midagi, mitte midagi! Eks küsige nende käest, aulik kohtu-härra, küllap nad õigust räägiwad. (Pilliroole.) Waata neid, wõrukael, mistükis nad sinust halwemad on?! Neid on kuus, mul oleks neid wõinud olla sada, kakssada, wiissada, niipalju kui süda soowib ja ilma pen-nita! Wõrukael!

Pilliroog: — Minupärast wõi kümmetuhat!

Maret Koplik: — Jah, isegi sadatuhat, kui aga oleksin tahtnud!

Pilliroog! — Olgu mis on, aga mina täitsin ausasti oma kohused — see kõik ei murra meie lepingut . . .

Maret Koplik: — Noh, ole hea, näita, et see sinu on, näita, et on sinu! Ole nii lahke!

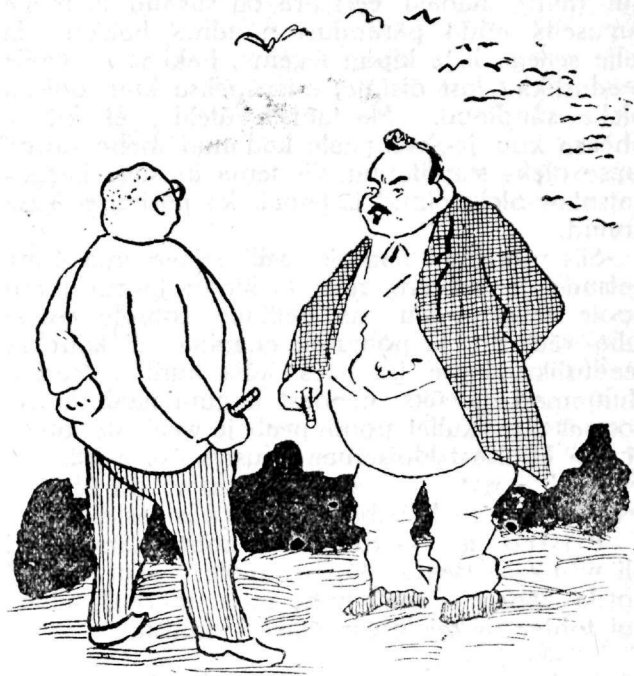
Pilliroog (rahulikult): — Wõib olla aga minu ka, niisama palju kui iga teise. Aga minule olete ometigi tuhat marka lubanud. Kes käskis

peale selle weel iga wastutulijat püüda. Ega see midagi ei muuda.

Maret Koplik: — Pole õige, et sina oled see ainus! . . . Tema, ümberjooksja! Palun, kohtu-härra, minu tunnistajad üle kuulata.

Rahukohtunik laseb tunnistajad ette kutsuda. Neid on kuus, nad ilmuwad kohtulaua ette häbelikult, näost punased.

Kahewõitlus riigikoogu liikmete wahel.

Kahewõitlus algab wäljakutsega: „Wabandus wõi surm?“

Ja lõpeb wastastikuste wiisakate kummardustega: „Olge head, lubage tuld . . .“
„Olge lahked . . .“

Ameerika esteedid Nõukogude Vene proletaarilist kultuuri uurimas.

Ameeriklased (keda „Maha häbi!“ alasti saatkond vastu võtma ilmunud): „Hm, ja, see on küll sootu uus kultuur, kuid arenenud, meie seisukohast waadatuna, mitte edespidi, waid tagaspidi.“

Kohtunik paneb neile ükshaawal ühe ja selle sama küsimuse ette:

— On teil põhjust oletada, et teie selle lapse isa wõiksite olla, keda wastaja Koplük kannab?

Ja kõik annawad ühesarnased häbelikud wastused:

— Jah.

Rahukohtunik, süwenedes endasse hetkeks, kuulutab siis otsuse:

„Seda silmas pidades, et kuigi Anton Pillirool teatud põhjus on ennast lapse isaks pidada, keda Maret Koplük temalt püüdis, siis on ometi ka teistel, kuuel tunnistajal mõjuwad põhjused end selle lapse isaks pidada.“

Seda aga arwesse wõttes, et Maret Koplük kõige pealt Anton Pilliroo poole kaasabi asjus pööras wastastiku kokkuleppel kindlaks määratud tasu, tuhande marga lubamisega;

silmaspidades weel seda, et kuigi ühest küljest Anton Pilliroo hea tahtmise ja agaruse üle kahelda ei wõi, siis, teisest küljest ometi vastu waielda wõib, et nõudjal õigus oleks sarnast laadi lepingut sõlmida, kui ta on abielus ja seaduse järele oma abikaasa vastu peab truudust hoidma —

otsustab kohus: Maret Koplükult Anton Pilliroo kasuks wiidetud aja ja igapäewase töö kallalt eemaldamise eest ja kohtu ning asjaajamise kulude katmiseks kaksada wiiskümmend marka sisse nõuda.“

Upsaka kuulutus.

„Olen eila Wirust „Estoniasse“ minnes 10.000 marka kaotanud. Leidja wõib omale wõtta.“

Kaupmees Tore.“

Jõulu motiivid.

Sajab juba lume lärtsu.
Tali käes. Jah, jõulukuu.
Sabades pead ootma „särtsu“.
Kõrges hinnas kuusepuu.

*

Miljonäär lööb jõululärmi,
autos jõuluid koju toob.
Waene ainult imeb sõrmi,
sussid kuusel ehteks poob.

*

Toompea tsirkuses on säru:
tähtis paar seal maadlemas:
üks on kuulus jõumees „Näru“,
teine — tshempioon „Kaabakas“.

*

Mõnigi kassiir teeb nalja —
kassa wiib — ei klapi seis,
pühadeks teeb kapakalja,
parandab pead „batareis“.

*

Kõrtsmik ka ei ole togu,
teeb banketi — mis weel wahti:
kutsutud kõik wolikogu —
küll siis kõrts jääb uues' lahti.

*

Igal pool on jõulu tuju,
rökkab tänaw lärmi kajast.
Kõik kui oleks wõtnud kuju
Liiwalaia palwemajast.

Sikupilli Ehwke.

„Abielu õnn.“

Piiriwalwur (Mardu rannast tulewat naist waadates):
„Küll teil, emake, on aga lihaw lapsuke.“
Emake: „Jah, see mu ainus abielu õnn.“

Mis moodi see abielu „õnn“ siis wälja näeb, kui kodus selle seest 10 liitrit salapiiritust wälja on lastud.

Ajakirjanduse wiril peegel.

Riia „Сегодня“ kirjutab:

Pangatähed, mida wõimata wõltsida. Saksa riigipank on liikwele lasknud rea uusi pangatähti, määratseid täitsa wõimata on järele teha.

Hm. Meie omalt poolt arwame, et ka eelmisi „näjarahasid“ mingil kombel wõimalik polnud järele teha – sel lihtsal põhjusel, et see töö end kuidagi ära ei tasunud. Kas aga praegusel korral rahapada mõne muu abinõu on leidnud rahawõltsimise kõrwaldamiseks, seda „Сегодня“ ei teata. Mis puutub meie wabariiki, siis on siinsed riigitargad hiilgawalt lahendand selle keerdküsimuse. „M. Mats“ wõib wanduda oma habeme juures, et kogu päikesealuses ilmas ei leidu nupumeest, kes oskaks järele teha meie kuldkrooni.

*

„Waba Maas“ Nr. 251 seisab sõnasõnalt:

Uued Läti kaubalepingud. Ministrite kabinett awaldas põhimõttelikku nõusolekut Wenes wangistatud lätlaste wahetamiseks kommunistide wasta.

Ja-jah, kui „wabamaalased“ meil ka niisugust „kaubandust“ harrastama hakkawad, siis jääb marga tõus küll suure küsimusmärgi alla.

*

Terasest automaatametnikud. Kõigis Eesti ajalehis on wiimasel ajal pahatihti ilmunud teateid kord ühest, kord teisest ametnikust, kellele kroonu raha „näppude külge“ jäänud. Just nagu wasturohuks sellele kurwale nähtusele, teatab

„Esmaspäew“ tawalisel autoriteetlikul toonil, et kusagil wäljamaal on ülesleitud ja walmistatud mehaaniline korrawalwur, kes liigub ja tegutseb wist bensiini ning elektri jõul ja koosneb wasest ning soomusterasest.

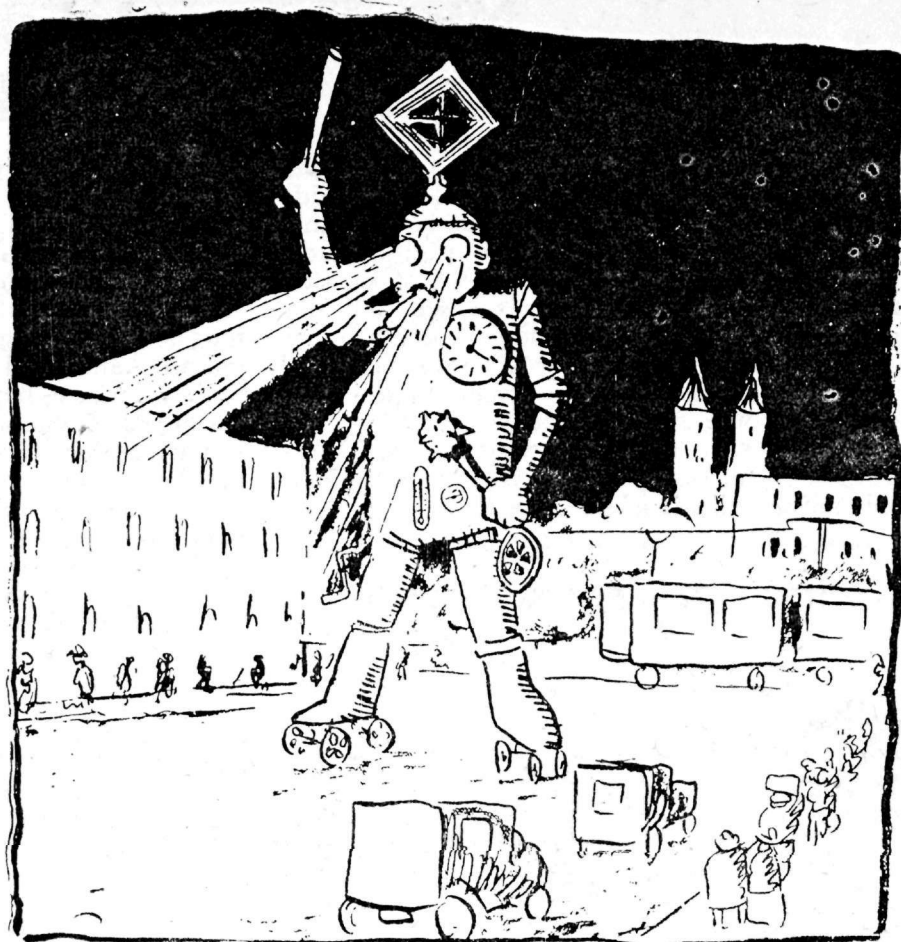
Igatahes peaks meie walitsus tõsiselt arwestama „Esmaspäewa“ tagasihoidliku näpunäitega ja esmalt proowiks tellima paari ametniku kohale mehaanilise asetäitja, warustades seda manekeni uuemat tüüpi arwemasinaga, mis kõrwaldaks eksimuse wõimaluse riigirahade arwestamisel.

*

Parlamentlik keel. Hoolimata oma keerulikkusest, on need ilma asjad ometi niiwõrd imestamiswääriliselt kokkukõlastatud, et midagi kõrwaldada ei saa, ilma et see kõrwaldus end tunda ei annaks. Näe, praagiti meil parlamendist ikka noid w'a kommuna mehi – olla teised ülaru laial suul sõimanud ja mürgeldates kõrge kogu tööd takistanud, nagu suurem osa ajalehti üksmeelselt kurjustab. Nüüd on „punapoisid“ ukse ja trelle taha tõrjutud, aga . . . aga sellest mürgeldamisest ikka lahti ei saa: wanawiisi kiretawad leheweerud rahwasaadikute lõõminguist, selle wahega ainult, et kerge kommuna asemele nüüd soliid rühmad astunud, mistõttu ka skandaalid ise soliidima kuju omandanud, nii et nüüd „kodanliste werekoerte“ ja teiste seetaoliste mädapirnade asemel parlamentlised müürid kajawad „närekatest“, „papuaadest“, „kaabakatest“ ja muist kultuurilisemaist „lööksõnadest“, sest haritud meest tuntakse ka ta kõnewiisist. Asi minewat paha-

Mehaniseeritud ametkonnad.

See pilt ei ole mitte päris iseseisew pilt, waid orgaaniliselt seotud tekstiga „Ajakirjanduse wiril peegel,“ ning kujutab „Esmaspäewa“ poolt soovitatud mehaanilist poliitseiülemat.

tihti koguni nii kaugele, et wahel isegi esimees nagu määrtseski tsükloonist kannetuna, oma toolilt kerkida ja sootuks silmist kaduda . . . Kas tulewikus kõrimuusika akkomponendina ka kumminuudid kaasalaksuma ja haisupommid sekkamürtsuma hakkawad – seda ajakirjandus senini weel ennustada ei tea.

„M. Matsi“ kaastööline, käies sadamas salapiiritust ostmas, kuulis seal juhusliselt mõne „tiwustatud sõnakese“. Kuna sadama kaudu ikka harjunud oleme saama eht euroopalikku kaupa, siis pakume neid sõnugi rahwasaadikuile, nende

euroopaliku parlamendi-keele rikastamiseks, liiategi weel, et, nagu meil korda läks kindlaks teha, – „sõnalausuja“ üks merimees oli, merimehed aga, nagu teada, isiklikult wäljamaal käinud on. Sõnad ise kõlasid umbes nii: „hobuse unenägu“ „kuradi konnaluu“, „sandikelgu ohelik“, „seamao täi“, „lehmatüma“ ja „searautaja“. Praegu olla need kõneõilmed kõige moodsamad ja anda kõnele tüseda koloriitse würtsi. Esialgu ehk aitab neist praeguseks istungjärguks. Tulewaseks hooajaks leitakse muidugi mõned tüsedamad täiendused.

Täiecaline neegripoiss.

Hajameelne.

Professori abikaasa: „Need wanad ajalehed wõin ma wist küll ärapõletada: sa ei tarwita neid ju enam.“

Professor: „Wõib olla, et edaspidi tarwitan. Praegu aga wõid nad ärapõletada.“

Ärimched.

– Ma imestan, kuidas wõid sa omi korwe müüa odawamalt kui mina. Sa tead ju, et ma omad korwiwitsad warastan.

– Seda küll, aga mina warastan walmid korwid.

*

Isand A.: Jumala eest, õpetage, mis teha: juba oman ma 200 naela ja wõtan kaalu juure iga päewaga!

Isand B.: Sõitke Inglismaale. Ma wabanesin seal kahe päewaga wiiest naelast.

Isand A.: Te naljatate?!

Isand B.: Ei põrmugi. Wabanesin wiiest nael-sterlingist.

Mis on paradoks.

Ülikooli haridusega õpetlane Aka Purs kirjutab meile:

„Gui mõnes riikis biags olema sissesäetud nihukene gord, et seesinane riig hennast ülewal biap joodigute rahadest, siis ep ole see mide paradoks. Aga gui iga druualamlig kodanig kowasti burjutama biap, et oma riigi doetada, ja gui riig teda seesamadse joomise eest karistab bogrika ja rahadrahwiga, siis on see küll üks päris paradoks, sest riigiwasdane kuriteku olegs mittejuwwa, ja seebärast wõigs nuhelta ainuld garsklasi gui riigiäraandjaid. Ja gui mones riikis biaks olema weel nii, et wiinaseki ei anda orne-male soole, seda niwiisi korwaldates riigi üles-ehitamise tööst, siis ep ole ka see teps paradoks, waid naiste üheõigusluse rikkumine, sest gui

Tõsine põhjus pummeldamiseks.

A.: — Mis sa siis jälle pummeldad?

B.: — Mul on selleks ka oma tõsine põhjus: sain karskuseliidult oma töö „Karskuse-käsiraamatu“ eest honoraari kätte.

naistel on õigus healetada ja riigi walitseda, siis biap neil ka õigus olema seda riigi ülalpidada ja igatpidi tema rahalisi asju gorraldada. Gui aga riig biaks ülalbitama üht isewärgi garskusasutust, mis wõidleks joomise wasta ning mis tegutseks jootigute endi ja, ühes sellega, ka riigi rahal, siis biap sihukest asjalugu nimetama güll weel hullemaks gui paradoks, sest riigiõõnesdajad kommunisti ei toeta ükski mõistlig riig, waid büüab tad peita guus jalga maa alla. Ning paradoks ehk ladinageeli „Sowsem jerundaa“ oleks ga see, gui mainitud garskuse asutus joomise wasta tõsiselt woidleks, sest sellesamaga woidleks ta wälja isienda nälgasuremise ning oma headegija — riigi — langemise. Tuleks wälja nii, et raiud tüwe juurest toda oksa, mille ladwal isi isdut.

Moistligud riigiisad hoiduwad ika paradoksist gui murdjast hundist, ja gui joomar on nende lüpsilehm, siis ei bane nad teda teps soolaput-kasse sidima, sest niimoodi kaotab joomar koha ja deenistuse ja ei woi enam geige paremal daht-misel riigi toetada, sest näljane lehm ei lüpsa ja ja püगतud lamma ei anna teps willa. Güll aga biap joomarile lubama wanul päiwil riiglist bensiooni, sest see julgustab deda muretalt jooma, ning siis wõib riigi õnneks juhtuda nii, et ta*) jooma kätte ärakärwab enne bensiooni aega. Biab ika meeles bidama, et gui näideks raudeelane bensiooni ei saa, siis seesinane samm peri õige on, sest raudeelane deenib riigi ärilist etfewõtet — ja mes bensiooni sa pekulandile iki annad! Joomar aga on riigi otsekohene dugi ja deener ning tema biab tööõuetuse puhul kindlustatud olema. Ning gui raudeelane dahab bensiooni saada, eks siis hakaku joomariks — ja asi nudi. Ja see pole paradoks, waid greeka geeli: „Pojeehal k tschor-towoi materi“ ehk ümberpanekus: „Tuli räasdas, wesi ahjus“.

Aga seesinatse kirja lõpetamisel sain mina kuulda sihukest imeligu asja, et kuskil maakera pial olewat tõesti üks riik, kus walitsus isi pihku sunnib joomabudeli, aga gui sa sellest rüüpat, siis gohe seesamatse walitsuse gäe läbi nahka mõõda saad mis särtsub. Mina olen selle kendsaga loo üle järgimõtlenud ning sihuketse otsu-sele jõudnut, et asi üpris lihtne on: walitsusele on raha bärast waja, et sa märjukest osdaks, aga temale ei ole teps waja, et sa seda joogs. Ning see pole paradoks, sesd gui sa näljaste-karbikorjandusel lunastad plekist rinnamärgi ja selle nahkaõgid, siis oled üpris rumalasti teinud.“

Toimetuse järeilmärkus. Ehkki „Meie Mats“ keelelisi küsimusi ei käsita, awaldame siiski selle kirja — lugupeost meie suurima haritud õpetlase Aka Pursi wasta, kes ühe suurima päe-walehe spordi-kirjasaatja kombel jänesena koguni wäljamaal käinud ja seal löwi osa mänginud.
Aka Purs.

Õieti arwatud.

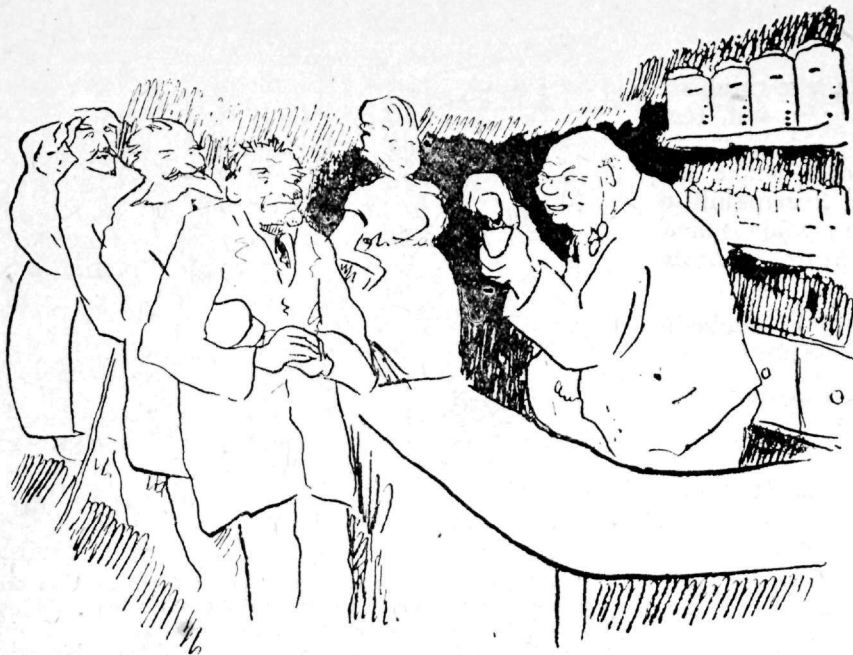
Noorherra: — Teie, mu preili, käite mees-tega wäga külmalt ümber. Arwan, et teil soon-tes kalaweri woolab!

Preili (rikas pärija): — Igatahes — kuld-kala weri!

Ütles.

— Pühadeks peab ikka puhta pesu selga pa-nema! — ütles Hans ja keeras jõuluõhtul särgi teist pidi.

*) joomar.

Palaw päew Mureküla apteegis.

Mureküla apteegis on jõululaupäewa õhtupoolikul tuline tegewus: Apteeker — elatanud wanapoiss — ei saa paksule kehale hulgal ajal tooligi alla — lefti ees on terve rida ootajaid. Kõige ees seisab alewi kingsepp, Pigilapp, nõudes kõhurohtu (Pigilapil on üks väga imelik kõht, mis iga päew alalõpmata näpitseb). Täna on ta juba kolmat korda apteegis 25-maraalist kõhurohtu nõudmas. Hoiab käega kõhtu kinni ja siunab:

„Küll närib aga, raibel!“

Tema seljataga seisab Mureküla wallawanem ja hõõrub käsa. Apteeker juba teab: wallawanem soovib „külmarohtu“. Siis tuleb mölder, soovib, niisama nagu Pigilapki, kõhurohtu. Saba lõpus seisab wallawaene, Muksu-Kadri. Ta peidab oma punase nina suurde rätkusse ja piilub argelt wallawanema poole. Apteeker teab juba, et Kadri hambarohtu soovib, sest Kadri walutawad ikka hambad, kui ta alewikku kiriku tuleb.

Külma-, hamba-kõhu- ja muud rohud kallatakse kõik ühest ja sellesamast pudelist ja maksawad 25 marka ports. Igaüks, kes rohu siinsamas kinni pistab, teeb selle peale walju „äh!“ ja astub uksest õue.

Tululikud juhatused.

Abinõu tinkpiiritusega kihwtituse wasta.

Igaüks teab, et parimaks abinõuks karmumürgituse wasta on tinkpiiritus; siit hõlbus järelus, et, ümberpöördukt, karm ehk wing ratsionaalsemaks wastumürgiks on tinkpiiritusega kihwtitamise puhul. Seepärast soowitame paigutada isikut, kes kannatada saanud üleliigse tinkpiirituse tarwitamise all, suletud akende ja usatega tupp, kus enneaegselt ahju siiber kinni pandud ehk pikemat aega peetud panni hõõguate sütega. Neil tingimusel awalduw wingu otsekohene ja ilmne mõju jalamaid.

Lutikate häwitamine.

Nagu teada, pesitawad lutikad eriti sageli tappeete all, woodite läheduses, madratsites ja seinapragudes. Tõsi küll, rahwa seas walitseb nääw arwamine, nagu oleks need loomakesed koguni tarwilik ja mõõdapääsemattu lisand mugawas elutises. Ometi tuleb säärast waadet pidada ainult eksituseks. Paljudes riikides saadakse suurepäraliselt läbi ka ilma lutikateta, ja teie kohus, mu intelligent lugeja, on — wõidelda selle kahjuliku wäärarvamise wasta. Et lutikaist wabaneda, on wajalik ohtralt petrooleumiga imbutada need kohad, kus lutikad elutsewad, eriti just — woodi madratsid, padjad, waibad jne., ning neile siis tuli otsa panna hariliku tikuga.

Mõne aja järele on lutikad kadunud, sest nad ei kannata wälja nii kõrget temperatuuri.

Tindi plekid peenes pesus.

Peenest laua- ja ihupesust tindiplekkide wäljawõtmine sünnib kõige kindlamini terawate kääride abil.

Abinõu kirpude wastu.

Ülipalju tülinat sünnitawad ka kirbud. Kirpude püük nõuab väga kiireid liigutusi ja head silma, ja et ta nii raske on, siis raiskab ta palju aega, mis eriti koormaw just neile, kellel weel ka muid kohustusi ja töid. Iseäranis heal meelel warjawad kawalad putukad end woodilinate, särkide ja muude seetaoliste mees- ja nais-pesu artiklite woltides. Sellepärast soowitame neile, kes kirbukülluse all kannatawad, oma woodi- ja ihupesu ülemäärada pigi ja tõrwa seguga (üks osa pigi kahe osa tõrwa kohta) wõi mõne muu kleepiwa ainega, mis kirpude liikumist takistab ja nõnda nende püüki hõlbustab.

Parasiitide häwitamine.

Peale kirpude ja lutikate, kannatab inimene weel palju nende putukakeste all, keda, ehkki kombeks pole neid seltskonnas nimetada, — ometigi tõeliste inimsoo karistuste liiki tuleb lugeda. Pesitsewad nad enamalt peas — selles inimese waimliste wõimete keskkohas. Kurikawalad parasiidid on, tänu nende kahwatule wärwingule, väga wähe silmatorkawad, — eriti just blondiinide peas, samuti kui ka auwäärt kulupeade juuksis. Seetõttu soowitame neile isikuile, kes kuuluwad, ülalmainitud kategooriasse, wärwida juukseid tumedatooniliseks ehk, mis weel parem, — üldse hoiduda heledaist juukstest. Pahurate parasiitide wasta tarwitawad mõned toda abinõu, mida meie soowitame lutikate ja kirpude wasta, kuid palju parem oleks harilikku kodust wanni pruukida, millesse walatud keew wesi: tarwitseb ainult sääratsesse wanni pista pea pooleks tunniks — ja parasiidid on kui käega pühitud.

Teoreetikud.

Kord mõnulesin tasa-pisi „Kelnerite klubis.“ Ma armastan ikka selles kõrtsis istuda, sest seal saab sõrdlemisi odawa hinnaga häid napse ja suupäralist „sakuskat.“ Ka meeldub mulle see kitsas ja omapärane Sauna tänaw, kus mainitud lokaal asub, ja kus, raske peaga wälja tulles, tänawa kitsuse tõttu wõimata on kohe esimeste sammude järele kokku langeda.

Nii siis: istusin „Kelnerite Klubis“ ja kuulasin kahe tola — mu kõrtsi-kolleega — westlust.

Et neid mitte segadusse saata, warjasin end ajalehega.

Kuulsin ma aga nimelt järgmist:

— Hee . . . õelge, miks walutab pea, kui joonud oled?

— Ära joo, ega siis waluta ka.

— Oletame. Aga kui ma juba jöin?

— Paras siis. Las walutab.

— Mitte seda. Kord, nii õelda, fakt teostunud, siis kõneleme fakt postumis. Teie ei taha mind põrmugi mõista: mind huwitab teaduslik alus, teie aga nii ja naa . . .

— Mida sa siis õieti soowid?

— Ma küsin: miks, kui inimene joonud on, pea walutab?

— Oma rumaluse eest peab maksma . . .

— Nii, nii . . . See on sündmustikkude moraalne hinnang. Mind aga huwitab füsioloogiline külg.

— Midagi ei saa ma, wennas, aru.

— Noh, waat: wõtate teie parwepoisi ja kalalate suhu. Kuhu ta läheb sealt?

— Kahtlemata — kõhtu.

— Hüwa. Eks kõht paikne ju pea suhtes allpool?

— Noh?

— Noh, waat, mind huwitabki, et miks alkohol, kord ta alla kõhtu koguneb, ometigi üles pähe lööb? Maakera tõmbetung, nagu teada . . .

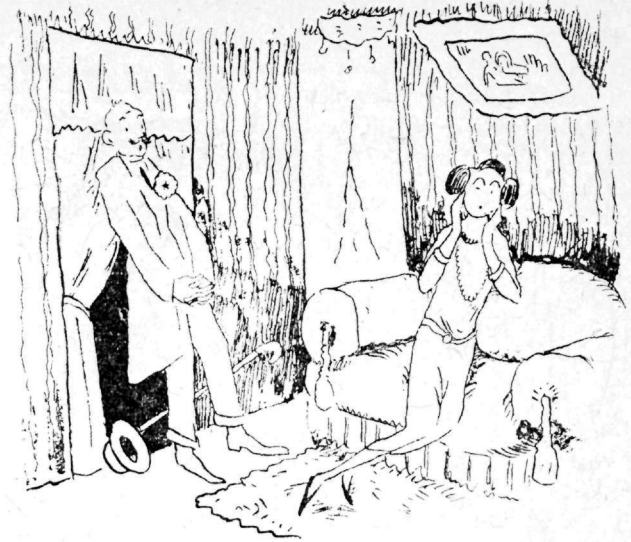
— Tola, tola ikka oled!

— Miks, palun teada? Nagu kindlaks tehtud, mõjub maakera tõmbetung . . .

— Oled sa kunagi näinud kainet joojast?

— Hi-hi . . . Olen . . .

— Noh — astub ta tänawal, laulu joriseb. Keel ja kõri töötawad nii, et lase olla — jalad aga ei kannu! Miks? Selge kui päew, et wiin kõhust jalgadesse nõrgub. Pea — wärske, jalad aga — joojast. Ja waat, wennakene, kui jalad ju lõpulikult nõrkewad — langeb see inimene just peaga allapidi tänawale. Noh, nüüd aga, kui pea kõhust madalamal, — nõrgubki talle kõik pähe . . . Sellepärast siis: kui inimene jalgel püsib — ei ta siis weel põrmugi purjus ole . . .

Isa: „Aga, Milli, see pole sugugi wiisakas, et sa oma peigmehega kella üheni õösel Kadriorus hulgid. Sel ajal peaksite juba ammu mõlemad woodis olema!“

Tütär: „Fui, isa, kuidas wõid sa nii jultunult kõnelda.“

Süüta uneluste süles . . .

Kommuuna mehed on ülikärmed pöranda alla warjule pugema.

Süüta uneluste süles —

Seal ma alles mässumees:

Seal ma lõhun, praksun, paugun

Nagu pikne pilwe sees.

Kui mind kirp siis üles ajab —

Täidab hinge hirmuhoog . . .

Katsun, kas weel „nupp“ on otsas

Mul — ma walmis wõllaroor.

P. Fr. K.

Tõusikud kohwikus.

— „Oled sa oma kohwi eest juba maksnud?“

— „Ei. Aga sina?“

— „Kah — mitte.“

— „Noh, mis me siin siis weel wahime!“

Kas intelligenti tundemärgid.

Nõõriwabrikant Kärn Kõhma alewist (praalides): — Kas ma pole intelligent — moodne palit mul ju seljas ja tüse (Toim. märkus: Käsi-kirjast ei sa hästi aru, kas on tüse wõi tühi.) rahapung taskus?!

Tema wõistleja teisest alewist: — Noh, wäliste tunnuste põhjal on see weel küsitaw. Muidu — kui näen, et korstnapühkija minu maja katusel tsilindris oma harilikku musta tööd teeb — pean arwama, et ta seal nimelt intelligentisuses eksaami sooritab.“

Wanaisa ärasõit.

Kui meie õnnis wanaisa ärasõitu kawatses, tellis ta wankri juba eelmisel päewal. Õhtul pidi kõik korralikult sissepakitud ja kokkupandud olema, ja kell üheksa juba heitsime magama. Kuid wanake ei maldanud rahulikult sulgpadjus lebada. Kell kolm hommikul juba wirgus ta, tugenest istukile, ja kõigutas jalgu, et kogemata jälle mitte unne suikuda.

Kell wiis äratas wanaema. See läitas kolde tule ja ajas tuliseks kaks telliskiwi. Siis tuli tupp küüdimees, pani kiwid mahukasse kaerakotti, puistas sisse siis niipalju heksleid ja hagnaid, et kott pooleni täitus.

Kella kuueks sõitis wanker ette.

Wanataat ümbritses kõhu ajalehe paberiga, rõiwastus, käskis end flanell sidemega ümbermähkida kakskümmend kaks korda wõõkohalt, tegi peale selle wiimased korraldused, luges palwe, tõmbas wildid jalga, ajas lambanahkse kasuka selga, ja kolm inimest lasiwad ta kaerakotti. Kott köideti kõwasti wõõkohalt kinni, ja wanamees kanneti wankrisse. Ta põlwed kaeti paksu willase tekiga ja kui wankripõll hoolikalt kinninõõbitud, asus küüdimees pukki — ja sõit wõis juba algada.

Nüüd aga lausus wanake harilikult:

— „Lapsed, tõstke mind maha: unustasin ühe pisiasja õiendamata...”

Kohtukojast.

Kommunistlise kirjanduse laialilaotaja süüpingil. Kostja ise kohtusse ei ilmunud. Wõimudele ülesandeks tehtud tad ülesotsida.

Neil päiwil harutati kohtus kinniste uste taga ülitähtsat poliitilist asja. Ühel järjekorralisel kommunistide läbiotsimisel leidis kaitsepolitsei kellegi juudisoost kihutaja kõne, — mille autor ennast nimetas prohwet Jesajaks, Amosi pojaks, — ja otsustas kirjanikku kaelakohtu seaduse §129 põhjal wastutusele wõtta. Kirjatöös leidusid 55 pt. 1 ja 2 salmis järgmised sõnad: „Hoi, tulge wee juure kõik, kellel jänu on, ja kellel ep ole raha; tulge, ostke ja sõõge, et ostke ilma rahata ja ilma hinnata wiina ja piima.”

Neis lausetes nähti awalikku üleskutset kroonu wiinapoodide riisumisele, riigi alustegude kõigutamisele ja sedamööda — maksu olukorra ümberlõkkamisele; süüdistust toetasid wampmannid koalitsioonis umpmannidega, ühel häälel surmaotsust nõudes. Et süüdistataw isiklikult kohtu ette ei ilmunud, tegi kohus järgmise tagaseljaotsuse: politseid kohustada nimetatud Jesajat Amosi poega ülesotsida ja kui wiimasel mitte 1.000.000 marka kautsjooni sisse maksta ei ole, siis ta kuni järgmise kohtupäewani pokri pista.

K.

Igawese lese luigelaul.

Ilm on pakane ja kole,
küll on kurb! Ka naist ei ole...
Ära pages eila ta
noore kaubasellega.
Nüüd on kambris hirm ja õud,
kõigest kätte jõudnud poud.
Oi-oi-oi-oi küll on paha,
laseks kas wõi enda maha.
aga seda teha kahi,
sest et mister Kreose ahi
annab ohtralt armu, sooja,
nii et kodumõnu looja —
naine — wiimaks liigseks jääb...

Lesk Willem.

.....

Eks saatke minema.

Wangimaja ülem (wangimaja töötoas ühele wangile): — Kuulge, teie teete wäga lohaka töö!

Wang: — Noh, kui minu töö teile ei meeldi, eks saatke mu siis minema!

Ühesugused.

Isand (kerjusele): — Jätke mind rahule, mul pole eneselgi midagi!

Kerjus: Noh, siis jumalaga, ametiwend!

P. Michelson

TALLINNAS,
W. Karja t. nr. 6.

Karmanahkade, kübarate ja
mütside kauplus.

**Wõetakse hoiule
kasukaid ja
nahkasju.**

Kordnik Kõõrdsilm.

. . . et auto walwuritele
kahflasena paistis,
awasid nad ta pihta tule,
kusjuures kuul autojuhi pea
läbistas. Pärast selgus, et
auto oli pulmasõitu teinud . . .
(Ajalehist.)

Pikakoiwaline noormees tormas „Tõusik & Co.“ riideärist tänawale ja pani jäneseana jooksu, paar pakki kaenas. Kordnik Kõõrdsilm, kes rahulikult selga sügas wasta laternatulpa, peatus sellel tegewusel, mõõtis jooksjat karmil pilgul ja lausus mõttetarga sügawa rahuga:

— „Sulipoiss, muidugi.“ Awas siis oma laia suu, nii et punased wurrud ripsmeteni kerkisid nagu kaks luuda, ja hüüdis:

— „Seisa!“

Kuid noormees koiwas weel kärmemalt edasi.

— „No, ühe õige kordniku käest sa juba ei pääse, marodöör säärane“ — ümises Kõõrdsilm, tõmbas puusalt rewolwri, sihtis hetke — ja laskis.

Jooksja wiskus õhus kukerpalli nagu jännes, kes haawliangust tabatud, siputas korraks jalga — ning jäi liikumata! lamama.

— „Käes oledki“ — lausus kordnik, surnut saapaninaga selili keerates. Aga nüüd libises wandesõna ta wunside tihestikust: tapetud waras polnud keegi muu, kui „Tõusik & Co.“ äri jooksupoiss, kes ostjaile pakke kodu käftewiima saadetud,

— „Kurat ja weel kümmetuhat kuradit! Käskis sul ka keegi nii sibada! Hakka sind, tõbrast, nüüd weel tornimäele wedama! . . .“

Ja Kõõrdsilm sülgas wihaselt.

* * *

Oma wahipostile tagasi tulles, sai kordnik Kõõrdsilm waewalt mahti mahlakalt nina nuusata, kui ju jälle märkas ülikahflast isikut. Õieti õelda, polnud küll isik iseenesest — wanadlane, üht jalga lonkaw eit — kuigi kahtlane, aga selle eest äratas kordniku tähelepanu naise kandam — mahukas plekk-mannergas.

— „Teame“ . . . ütles Kõõrdsilm iseendale: „Puhastwerd salakaubapiiritus.“ Ning hõikas wiitamatata:

— „Hei, sina, kont, pea!“

Naine ei teinud hüüust wäljagi, kongates rahulikult oma teed.

Ainsama silmapilgu jooksul tõmbas kordnik rewolwri. Kaks korda järgemööda haugahtas Kõõrdsilma läikiw tuleriist: esimene kuul puuris läbi mannerga, millest purtskas kriitwalge piimajuga, teine sirutas eide pikali . . .

— „On aga täna päewakene . . .“ urises ülalatet kordnik, kui, laipa lähemalt waadates, selles Toru mõisa piimanaise äratundis: „Oli teine

pealtnäha nii kahtlane, aga waat sulle wemp siiski! O-oh, raske on see walwuriamet! . . .“

* * *

Õhtuni tegi kordnik Kõõrdsilm külmaks weel rea „kahtlasi“ isikuid, kes aga kõik järelwaatusel osutusid süüta kodanikena. Nende hulka kuulusid: laternasüütaja, kaks koolipoissi, kirjakandja, linna mustusewedaja, tuletõrjuja ning ajalehepoisike.

Iseenesest mõista, oleks energilise korrawalwuri tegewuse tõttu tulumaksu maksjate nimekiri weelgi tublisti lühenend, kui mitte üks ootamata wahejuhtumine loole teise pöörde poleks andnud.

Sündis nimelt säärane tähelepanuwäärne fakt, et hämariku ajal raiooniülem Altkäe heaksarwas oma raiooni rewideerida. Täna wale tulles, märkas ta majade warjus hiiliwat tumedat kogu, kes polnud tegelikult keegi muu, kui wapper kordnik Kõõrdsilm: ta oli parajasti jälgimas uut järjekorralist kahtlusealust. Kuid pimedas ei wõinud raiooniülem Altkäe tad tunda ning mõtles:

— „A-a, seal juba üks hiilibki nagu eht suli kunagi. Kahtlemata, on isik kahtlane.“ Ja pikemalt mõtlemata hõikas ta:

— „Sina, seal — paigal!“

Kas wõis kordnik Kõõrdsilm aimata, et see tema kohta käis? Muidugi mitte — ja ta jatkas hiiliwat käiku. Kuid see oli talle saatuslik: wälgukiirusel kiskus raiooniülem Altkäe tupest rewolwri — ja sekund hiljem siples kordnik Kõõrdsilm surmakrampides . . .

Ning et ükski lühike lugu pikk ei wõi olla, siis on loomulik, et käesolewgi tõsijutt sellega lõpeb, kui arwestamata jätta üks pisike wahejuhtumine, mis sellest alguse sai, et Poritänawal Nr. 16239 suur hoowikoer marunes ja wapper kojanaine Krõõt tad pimedas tagaajama tormas, et hädaohklikku looma luuawarrega maha lüüa ja nõnda kahjutumaks teha.

Jooksutuhinas sattus ta kumardawa halli kogu selga ja, pikemalt mõtlemata, wirutas luuaga kogu jõust sinna, kus arwas olema pea. Kogu karjatas pisut ja langes elutumalt: oli wapper raiooniülem, kes oma tapetud alama kohal küürutas — oli raiooniülem see hall kogu, mitte koer.

Surm oli silmapilkne.

Missugune wägi waprä kojanaise pärib, marune koer, Kaaru, kes praegu weel puremise neeludega ringi jookseb, wõi koguni kõhutüüfus, seda on praegu raske ennustada.

Aga ega temagi oma saatuse käest ei pääse.

Aka Purs.

Peegelhing.

(Jõuluweste.)

Esmalt püüdis keegi kaua wõtmega kättekobada lukuauku. Seda teha püüdes isik talitas nii: kogu kehaga end hetkeks tahapoole kallutates, langes ta siis äkki ukse najale, hoides wõtit naba ees õieli, — selles wagas lootuses, et wõti juhtumisi lukuauku satub.

Kuid see sarnanes loterii-allegriale, kus saja tühja pileti kohta tuleb ainult üks wõit: ukse üldpind oli kolossoalne, lukuauk aga wäga pisike. Aga juhus on maailma tugi; neljakümne seitsmenda katse järele trehwas wõiti talle määratud auku, — trehwas sinna korteriperemehe tasase, wõidurõõmsa naerukihina saatel. Mees pööras wõtit lukus, aga unustas selle otsekohe ja kui ta tõukel uks awanes, — imestas wäga: kuidas wõis see tulla, et ta hommikust saadik ukse lukustamata jätnud?

— Wõib olla, on külla tulnud keegi? — mõtles ta kõhklewalt.

Ta oletus osutus õigena: kui ta elektri lahti keeras, — peegeldus suures, draperiiga kaunistatud seinpeeglis kellegi kuju, suures karunahkses kasukas ja karwmütsis. Tundmatu silmitses peremeest kaunis sõjakalt, aga ei lausunud sõnagi. Peremees mõõtis kah wõõrast pelglikul pilgul, kaapas jalaga ja kummardas. Tundmatu wastas wiisaka kummardusega.

— Terr...re! — ütles peremees. — Kuidas käsi käib? Mina aga, kujutage ette, taipasin kohe: waatan — uks lahti, noh, tähendab, keegi tulnud... tulukese peale. Wallalduge riietest!

Peremees wõttis kasuka seljast, wiskas sohvale. Siis pöördus külalise poole, et sellel üliiriideist wabaneda aidata, kuid külaline juba oligi kasukata.

— Istuge! — sõnas peremees. — Wäga rõõmustaw, et sisse asstusitte! He-hee! Istuge.

Kuid külaline seisis muheledes.

Peremees wajus toolile. Ka külaline järgnes nüüd ta eskujule.

— Lõbusad jõulud tänawu... Eks? — küsis peremees pärast lühikest waikust.

Külaline wastas kergete käewehklustega. Peremees ei teadnud tõesti, kuidas ja millest kõnelda waikse külalisega, aga ta mäletas kindlasti wiisakuse reegleid, hoolimata uimasesst peast, — ja see sundis tad sisuta, igawat juttu jaikama.

— Külmad ilmad. Eks?

Külaline wastas ebamääralise käewiipega.

— Hirmus külmad! Kujutage ette, astun tänawale, kalossid aga — trahhh! külmawad silmapilk kiwide külge. Tahan tõsta jalga — ei suuda. Tahan tõsta teist — ei suuda! Tahan tõsta kolman... Hm! Jah... Wäga külmad ilmad.

Waikisiwad.

Ministri kandidaat.

„M-m-m-m... laske mind wähe no-nooruse wallatust!“ teha... O-o-o-olen tu-tulewane ministri ka-kandidaat...“

— See on wäga hea, et tulite. On tarwilik, teate... waimlik ühendus... Tõus!...

Peremees piilus kaastundlikult wõõrast; terasemalt waadates, märkas ta wõõra riietes mõningaid korratusi: kaelaside oli lahti hargnenud ja tärgeldet krae, mille nõõpauk katki tõmmatud, tolknes ühte otsa pidi kõrwa juures.

— Mis on juhtunud, sõbrake? Krae... mh... jonnib? He-hee.

Mõlemad naersid kaua, kelmikalt üksteisele silma pilgutates. Nüüd aga oli jutuline otsas.

— Jah... Wäga, wäga hirmsad külmad. Waat, pange tähele, suwel pole külme — miks? Sellepärast, et — oleks naljakas! Juuni — ja korraga lumi! Juuli — ja pakane! Kuidas wõib? Wälja naerawad!! Juma eest. Metsik.

Jälle wakatasi mõlemad, waenulikult teineteist piiludes.

— Tuleb sisse ja waikib, — mõtiskeles peremees. — Ja weel — ühe kalossi tõmbab jalast, teist kalossi ei tõmba. Häbenema peaks, tõesti... Sead, mitte inimesed! Tont nendega. Parem suitsetame...

Ta pistis käe tasku, tõmbas portsigaari välja, wõttis ühe paberossi ja ulatas toosi külalise poole, et sellele ka suitsu pakkuda, kuid see oli samuti oma portsigaari wõtnud ja pakkus seda peremehele.

— Tänan teid, ma suitsetan omi, — pomises peremees kuiwalt. — Lubage ainult tuld.

— Ehk jooksite naps konjakit? — tegi peremees äkki ootamatu ettepaneku. — On suurepärane konjak, unustasin teise sootuks selle jutuga. He-hee!...

Peremees elustus ja märkas, et konjaki nime kuuldes elustus ka külaline.

— Armastab, sinder, napsukest, — mõtles peremees. — Näe, kuis silmad hiilgama löid kohe...

Ta komberdas sõõgituppa, tasakesi naeru kihistades. Wõttis pudeli, ainukese napsklaasi ja, oma kohale tagasi tulles, ütles:

— Näe, napsukene... Ei-ei, ärge punnige wasta ühti! Pühade asi...

Külaline nilpsas keelt ja hõõrus käsa.

— Armastad, wõrukael, — mõtles endamisi peremees õrnal etteheitel.

Ta täitis ainsama klaasi, pilgutas külalisele silma ja ütles lahkelt:

— Noh . . . teie terwis! Pistke kinni, ehk tuleb parem tuju.

Külalisel oligi juba oma klaas käes. Mõlemad löid klaasid kõlinal kokku ja, päid selga upitades, jõiwad ainsa söömuga tühjaks.

— Noh, kuidas kodus teil . . . kas kõik terwed? — küsis peremees, uuesti istet võttes.

Külaline ei kostnud sõnagi lihtsale küsimusele.

— Kuulge! Teie! Ma küsin teilt, — kõrgendas peremees äritatult häält. — Te waikite kogu aeg — nii ei tohi ometi. Ma wõin seda haawamisena wõtta! Majaperemehe pilkena! Ehk — he- hee — olete wahest nii pommis, et wastatagi ei suuda?

Külaline naeratas, kuid jäi endiselt tummaks nagu kala.

Peremees pahwatas mõrudalt naerma.

— Muidugi! Meie oleme pisikesed jõnglased . . . Ega need suured saksad meid kõnega austa . . . Nad, näete, põlgawad meid. Aga meie maija, — kisendas ta, — meie maija nad tulewad! Meie konjakit joowad! Miks tullagi sarnasel korral — eks läinud parem oma koju!

Peremehe häält muutus õelaks ja pilkawaks.

— Aga kas teate, mis? Sülitada tahan ma teie juttude peale. Minge koju — ja, loodan, et kunagi teid ei kohta. Kah . . . külaline! Tuleb, kui peremeest kodus pole — kas niiviisi tohib! Aga, wõib olla, ei soowi ma sind wastu wõtta? „Mait Malakas on täna haige ja ei soowi kedagi wastu wõtta“! Kuuled? Sina aga poed sisse. Wõtke waewaks ära minna, ma tahan magada — waat, mis!

Kuid külaline ei mõelnudki lahkuda; just wastupidi — ta paiskus tugitooli ja heitis peremehe poole wäljakutsuwaid pilke.

— Kuulge . . . Kasige minema! Küllalt, arrmuline härrrra! Muidu — kõnelen teist juttu!

Peremehe wiha oli piiritu, kui külaline äkki täitsa ootamata talle rusikat näitas. Peremees püstus wärisedes. Püstus ka külaline. Ohus hõljus pikne.

— Wälja! — röögahtas peremees, wõttis käega hoogu, häigas — ja sai walusa hoobi rusika pihta.

— A-aa . . . — wenitas kahwatu peremees nõrgal naeratusel. — Kaklete? Tulete külla — ja kaklete? Jooda teda konjakiga, lõbusta jutuwetel, nagu korralikku inimest, aga tema — kakleb . . .

Hakkas kahju endast, oma kadund noorusest, südames pakitses walu ja wiha . . .

— Hüwa! — ütles peremees ootamata. — Kurat sinuga . . . Ei lähe sina — lähen ise. Haha-haa! Peremees aetakse ta oma majast wälja! Ilus! Lähen . . . lähen . . . Inimsugu ajab mu ära . . . Lähen, kärwan aia all nagu koduta koer . . . Külman . . . (Ta puhkes nutma). Ja kes on süüdi? Sina! E-eeh! . . . Wõi wähe sureb meid, koduta rändajaid, aia . . . all . . . E-eeh! . . . Sõiwad . . . Ära sõiwad Mait Malaka! Nahka paniwad! . . .

Ta wõttis põrandalt kasuka, tõmbas selga, surus mütsi pähe ja, jultunud külalisele selga pöörates, sammus majast wälja, piiritu pahameel teotatud hinges.

.....

Pisuke arusaamatus.

Koru Andresel suri wana emake ära. Andres tõi kiriku alt poest kirstu ja kutsus õpetaja laupäewa õhtuks surnut kirstu panema.

Laupäewal juhtus aga ka naabritalus wäike sündmus: nimelt warastati seal talu peremehel jalgratas ära.

Saabus laupäewa õhtu. Leinamajas oodeti õpetajat kadunu kirstupanemisele, kuid waimulik oli laupäewase päewa tõttu palju talitusi, mis rohkesti aega nõudsid.

Oli juba widewik, kui ta lauarahwa kirjutamise ja pruutpaaride loetamisega lõpule sai, ja leinamaja poole sammus.

Kui õpetaja külasse jõudis, kus surnu kirstupanekul waimulikku talitust tuli pidada, oli juba päris pime ja waimulik, kes külas üksikute talude asendit õieti ei tunnud, sattus leinamaja asemel eksikombel sinna tallu, kus peremehel päewal jalgratas ära warastatud.

Tallu sisse astudes, leiab õpetaja toa pimedas olewat, ega märka sellepärast eksitust. Niisama wähe teatakse õpetaja eksitust talus aimata.

Ahju ees ämaras istub peremehe kogu, kes parajasti oma warastatud jalgratta üle mõtteid mölgutab.

Õpetaja teretab ja kõnestab siis peremeest.

Muidugi ei tihka ta leinamajas aga äkki kurba sündmust puudutada, waid püüab sellest äriweeri mõõda juttu teha.

Sellepärast pärib ta kristliku osawõtuga:

„Noh, armas wend, missugune ta siis sul oli ka? Ma loodan, et wäga kallis ja armas?“

Päritawa all arwas ta muidugi surnud wana-inimest, mis täna kirstu pidi sängifama.

Peremees on weidi kohmetu niisuguse aruldase osawõtu üle tema kahjust, kuid tunneb õpetajat kui eriliselt lahket hingekarjast, kes koguduseliikmete vähemateski õnnetest osa wõtab ning arwab sellepärast, et jutt siin kindlasti tema jalgrattast.

Sellepärast wastab õpetajale rahustawal toonil:

„Ah, õpetaja-härra, mis te ennast nüüd sarnase sifa pärast tülitate, polnud teine enam suurem asi, oli üks wa' loks: eest ligises ja logises, tagast lasi ka õhku läbi . . . Poistele oli weel asjaks harjutusi teha, aga õigust ütelda, olen päriselt õnnelik, et risut lahti sain . . .“

Nüüd oli kohmetuse kord õpetaja käes.

Ja siis jälle mõlema käes korraga, kui see „pisuke arusaamatus“, mis naabri surnud wanaemake ja warastatud jalgratta ärawahetuse tagajärjel tekkinud, lähemate pärimiste ja kosmistest läbi wiimaks selgus.

Rahwanali.

Lõbu, nalja ja ajawiite raamatud:

Naljaettekanded. Heino Sõmer ja Karl Triipus. Hind 50 mrk.

Wiisakad kombed. Kirj. Elise Aun. Hind 50 mrk.

Seltskondliste mängute raamat. 31. mitmesugust mängu. Hind 20 mrk.

Wanapoiisi õnnelinn ja Wanapiiga paradiis. Hind 10 mrk.

Meesterahwaga ümberkäimine. Mehele saamise õpetus. Hind 80 mrk.

Noore rahwa seltsiline. Hind 40 marka.

Uued armastuse kirjad. Hind 20 mrk.

Ettekuulutaja prohwet. Hind 40 mrk.

Suur pilke ja nalja kogu. Hind 50 mrk.

„Meie Matsi“ nalja- ja pilkejutud. Hind 50 mrk.

„Meie Matsi“ sõja album. Hind 100 marka. Sisaldab kõik sõja kui ka rewolutsiooniga seotud „Wanad Meie Matsid“. Seal on lugeda huwitawad täide-
lõinud ettekuulutused Willemist ja tema sabarakkudest, nurjalõinud Eestimaa kosi-
mine. Wene rewolutsiooni lõbud, enamlaste paradiisi pildid ja wäga palju muud.

„Meie Matsi“ wabadussõja album. „Wanad Meie Matsi“ wabadussõja
1919. aastakäik. Hind 100 mrk.

„Meie Matsi“ rahu album. „Wana Meie Matsi“ 1920. aastakäik. Hind
100 marka.

„Meie Mats“ 1921. aastakäik. Hind 100 marka.

„Meie Mats“ 1922. aastakäik. Hind 100 marka.

Kawala Hansu naljajutu album. Hind 80 marka.

Mõista, mõista, mis see on? M. J. Eisen. Hind 30 mrk.

Ploompuu kaupluses, Tallinnas, Nunnewärawas,

on kõige täielikum ladu kõigest wanemast
ja uuemast Eesti kirjandusest. Raamatuid,
mis mujal ammu müügilt lõpnud, on seal
..... ikka weel saada.

5063

Mingem alla „draama keldri“,
täitkem klaasid õllega
ja siis hüüdkem üle saali:
„Mõnus on siin elada!“

Esimese klassi köögist
saate hüwa roogasid.

Kui siis „aanispitsid“ teete
- waat', siis kõned woogasid.

Paremat ei juhatada
paigakest küll keegi tea,
kui „teatri-keldri“ puhwet.
Kas ei teidki sinna wea?

Küll siis tunda tõde saate,
tõuseb tuju topsi naal'
ja orkester tõmbab kaasa:
„Mõnus on siin elada!“

Restoraan „Teater-kelder.“

Kus murepilved pühitaks' kui käega
ja kurvad mõtted mahelduvad
mõnuga ja hääga
ja naisorkestrilt muusikhelid aheldu-
vad —
shimmi ja fox-trott, jazzband
kui imemäega —
seal ongi „Grand.“
Ah, seinad nagu paradiisi määramad
elektripirni kiirgarmuses säravad.
Teis ruumes toetub kauemaks

su kand —
sest siin on „Grand.“
On maitsmad lõunad, igasugu söök
(oo, kuulus on ta köök)
ja teenimine midagi ei jäta soovida.
Mis jaoks siis uksest mööda loomida,
kui leida mõib siit elumõnu,
ei leidu mille ülistuseks sõnu.
Kõik elumugarmused teile ann

suur „**hotell Grand.**“

Kopli tänawal, raudtee ülesõidu juures.

Telefon nr. 4-44.

Aupaklikult Omanik.

Ln 4,6.13.